

Posudek na bakalářskou práci Aloise Micky František Tichý a jeho tvorba ve 40. letech 20. století, FFUK Praha 2011

Dílo Františka Tichého bylo hloubkově zpracováno několikrát, výrazněji v roce 1976 Janem Tomešem a naposledy v roce 2002 Tomášem Winterem. Přes poměrně dostatečné znalosti o malíři nám dosud chybí jakýsi mikropohled na malíře v konkrétním chronologickém úseku, který by výrazněji zohlednil nejen dobový kontext, ale i specifiku tvorby dané doby.

O to se pokusil Alois Micka v bakalářské práci věnované dílu Františka Tichého ve 40. letech, tj. v období zvláště exponovanému na tlak ideologií, nacismu a gottwaldovského stalinismu. Autor nehledal komplikovanou cestu k dosažení cíle „popsat a uvést“ tvorbu Tichého uvedeného období v kontextu s jeho malířskými cykly. Sleduje dílo malíře v dělení na techniky a druhy (malířství, grafika, ilustrace, užité umění, scénografie) a posléze se věnuje cyklu břichomluvců a dalším motivům s prvky „tajemna, samoty a dvojníka“.

Micka je věcný a drží se přísně chronologie. V jeho pojetí nás nečeká žádné překvapení, naopak je tvorba Tichého řádně utříděna. Pozornost věnuje dobovému hodnocení Tichého díla jako „historismu“, kde si všímá jistého protimlůvu v chápání pojmu u Alžběty Birnbaumové, oprávněně upozorňuje na jeho problematičnost, ale bohužel se k němu dále nevyjadřuje. V protektorátní malbě malíře shledává zřejmé prvky melancholie. Tichého portréty dává do kontextu s konceptem tzv. „bdělého spánku“, který je příznačný, jak ukázal Petr Wittlich, pro tvorbu přelomu století. Micka zdůrazňuje osobní vklad a sebestylizaci Tichého do ilustrací, vytvořených za protektorátu. Autoři jako Jakub Arbes, Robert L. Stevenson, Cervantes či příběhy Robinsona Crusoe měly cosi společného. Jejich příběhy mohly odpovídat Tichého naladění, od motivu osamocení, opuštění v protektorátním marasmu (paralela Robinson na opuštěném ostrově) přes zápas s větrnými mlýny (Don Quijote), až k motivu dvojnictví a tajemné postavy v cylindru. To vše mohlo rezonovat s Tichého protektorátní situací.

Z doby po roce 1945 Micka objevil Tichého návrh pro poštovní známku a zdůraznil scénografické práce. Popis motivu břichomluvců je zajímavější tam, kde autor je spojuje s motivem dvojníka - nejspíše ústřední pojem pro Tichého - a ventriloquismem. Na závěr myslím správně chápe Micka motiv Břichomlůvce, malovaný zejména v roce 1948 a v padesátých letech, jako prezentaci

„skrytého“, „druhého“ hlasu, který se nakonec projeví, je-li onen první hlas potlačen. Jinými slovy se motiv dotýká tehdejších politických poměrů a může být proklamací „druhého“ hlasu jako hlasu svobodného. Některé Tichého práce na rozdíl od Wintera chápe Micka nejen jako „příbuzné“ k surrealismu, ale přímo jako surrealistické. Zde by bylo třeba konkrétnější argumentace.

Nezdá se, že by Micka cosi podstatné v díle Tichého uvedené doby opomněl. Některé naznačené motivy (historismus, sebestylizace Tichého v ilustracích a velmi osobní chápání ilustrace – viz. Mickova poznámka, že se ilustrace neváže striktně na text knihy, ale na Tichého životní zkušenosti, znalosti a představy, s. 32) se ovšem nabízely k diskusi, čímž by autor potlačil poněkud popisný tok svého příběhu. Zejména v charakteristice motivu Břichomluvec je tento rys zjevný a na škodu. Možná by této kapitole prospělo katalogové řazení se základními údaji a komentářem, takže by bylo zjevné, z jakých sbírek obrazy pocházejí.

Přes výše uvedené připomínky je možné konstatovat, že Mickova práce naplňuje cíl bakalářské práce, a proto ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze 16.6. 2011

Prof. Vojtěch Lahoda